

İQTİSADİYYAT

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

20 ölkənin 230 şirkəti "Bakutel-2018" sərgisində

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva, qızları Leyla Əliyeva və Arzu Əliyeva dekabrın 4-də Bakı Ekspo Mərkəzində XXIV Azərbaycan Beynəlxalq Telekommunikasiya, İnnovasiya və Yüksək Texnologiyalar Sərgisi - "Bakutel-2018" ilə tanış olublar. Nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadə dövlətimizin başçısına və xanımına sərgi barədə məlumat vermişdir.

Bildirilmişdir ki, builki sərgidə 20 ölkədən 230 şirkət iştirak edir. Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, Beynəlxalq Telekommunikasiya İttifaqı, Azərbaycanda İxracı və İnvestisiyaların Təşviqi Fondu və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar Təşkilatları

Milli Konfederasiyasının dəstəyi ilə keçirilən sərgidə 10 ölkə - ABŞ, Türkiyə, Belarus, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Fransa, İtaliya, Polşa, Xorvatiya, İran, Sloveniya milli pavilyonla təmsil olunur.

Prezident İlham Əliyevə nazirliyin qurumlarının, müəssisələrinin məhsul və xidmətləri, həyata keçirdiyi layihələri barədə məlumat verilmişdir.

Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin dəstəyi ilə həyata keçirilən "Robopark" layihəsinin məqsədi məktəblərinin müasir elmi-texniki biliklərinin artırılması, intellektual elmi-texniki yaradıcılığının inkişafı, yüksək texnologiyalar sahəsinə marağın artırılması, eyni zamanda, robot texnikasının əsasları ilə bağlı məlumatlar əldə etmələ-

rinə imkan yaratmaqdır. Layihə çərçivəsində nazirlik Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı ilə birgə 23 nömrəli orta məktəbdə ilk "Robopark" robot texnika laboratoriyası yaradılıb.

Nazirlik tərəfindən "İdeyadan Biznesə" layihəsinin icrasına bu ilin aprelindən başlanılıb. Layihənin reallaşdırılmasına Heydər Əliyev Fondunun Regional İnkişaf İctimai Birliyi, Azərbaycan Gənclər Fondu, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı, "Microsoft" və "Azercell" şirkətləri dəstək olub. Yeddi ay ərzində respublikanın ayrı-ayrı şəhər və rayonlarında keçirilən startap turuna 2 mindən çox iştirakçı qatılıb. Ümumilikdə seçilən 75 komandanın 15-i respublika finalında iştirak hüququ qazanıb.

Nazirliyin İnformasiya Texnologiyalarının İnkişafı Dövlət Fondu tərəfindən qrant alan layihələr kommersiyalaşdırılmış layihələr hesab edilir. Nazirliyin İnformasiya Texnologiyalarının İnkişafı Dövlət Fondu bu məqsədlə keçirdiyi 6 müsabiqə üzrə ümumilikdə 117 layihəyə qrant ayırıb. Layihələrdən 20-si kommersiyalaşdırılıb və fəaliyyətini davam etdirərək bazarda öz yerini tutub.

"Bakı Telefon Rabitəsi" MMC - "Baktelecom" və "Aztelekom" sərgidə birgə stendlə təmsil olunur. "Baktelecom" GPON texnologiyası ilə "Evə-dək optika" layihəsini davam etdirir. Bu il 40 min mənzildə bu texnologiya vasitəsilə infrastruktur yaradılıb. Cari ilin əvvəlindən Bakı şəhərində və regionlarda rabitə infrastrukturunun məhdud olduğu ərazilərdə LTE texnologiyası tətbiq edilir. "Aztelecom" ilkin olaraq Xaçmazın kəndlərində simsiz rabitə xidmətinin tətbiqinə başlayıb. Bundan başqa, bu il "Aztelekom" magistral şəbəkənin müasir standartlarla yenidən qurulması layihəsinə də start verir.

Azərbaycanın malik olduğu ilk regional Data Mərkəzinin "Microsoft" şirkəti ilə əməkdaşlığı nəticəsində müştərilərə ən əlverişli şərtlərlə virtual mühit üçün lisenziyalaşdırılmış əməliyyat sistemi təqdim olunur. Burada saxlanılan məlumatların və beynəlxalq səs trafikinin ehtiyat bazasının yaradılması məqsədilə növbəti ilin ikinci rübündə istifadəyə verilməsi planlaşdırılan Yevlax Ehtiyat

Data Mərkəzinin inşası davam edir. Bununla yanaşı, Dövlət Data Mərkəzi layihəsi üzərində də işlərə başlanılıb.

Gələn il Məlumat Hesablama Mərkəzi tərəfindən istifadəçi ilə veb-səhifənin serveri arasında şifrəli məlumat mübadiləsinə həyata keçirmək üçün lazım olan, Azərbaycanda ilk dəfə təhlükəsizlik sertifikatlarının verilməsinə başlanacaq. İndiyədək həm dövlət, həm də özəl saytlar bu sertifikatı xaricdən əldə edirdi. Gələcəkdə bu sertifikatların ixracı da mümkündür. Müəssisə və təşkilatlarda sənəd dövriyyəsinə elektronlaşdırmağa imkan verən "Made in Azerbaijan" brendinə uyğun olaraq yerli mütəxəssislər tərəfindən "AzDoc" adlı proqram hazırlanıb. "Elektron imza və Elektron sənəd haqqında" Qanuna və kargüzərliq təlimatlarına uyğun olan proqram hazırda Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi daxilində tətbiq olunur. Gələcəkdə isə bütün dövlət təşkilatları bu proqramdan istifadə edə bilər. Proqramdan sənədləri elektron imza ilə də təsdiqləmək mümkündür.

Dövlət Radiotezliklər İdarəsi bu il "Bakutel - 2018" çərçivəsində ən yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının ölkədə tətbiqinə şərait yaradılması üçün müasir radiomonitörinq, mobil rabitə xidmətlərinin müqayisəli analizi və digər bu kimi sistem və texnologiyalarını sərgiləyir. Sərgidə 5G - beşinci nəsillə mobil rabitə, süni intellekt kimi texnologiyaların işinə və keyfiyyətinə nəzarət

prinsiplərini özündə cəmləyən sistemlər nümayiş olunur.

Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti avtomobil nəqliyyatı sahəsində dövlət tənzimləməsinə, əhəlinin və iqtisadiyyatın avtomobil nəqliyyatı ilə daşımalarına və digər nəqliyyat xidmətlərinə ehtiyacının təmin olunmasına dövlət nəzarətini həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanıdır.

Prezident İlham Əliyevin 2008-ci ildə imzaladığı Fərmanla yaradılan bu xidmət avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və yük daşımalarının inkişafı sahəsində tədbirlər görür, beynəlxalq və ölkədaxili sərnişin və yük daşımalarını yerinə yetirən avtomobil nəqliyyatı subyektləri tərəfindən beynəlxalq norma və qaydalara, həmçinin Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarına riayət olunmasına nəzarət edir.

Sonra dövlətimizin başçısı və xanımı Azərbaycanda müasir poçtun və rabitənin yaradılmasının 100 illiyinə, eyni zamanda, "Azərbaycan memarlığına" həsr olunan poçt markasını möhürləyiblər.

Sərgidə "Azərpoçt" MMC tərəfindən ən çox tələb olunan xidmətlərin göstərildiyi, tam avtomatlaşdırılmış, 24 saat ərzində fəaliyyət göstərən poçt şöbəsinin prototipi də təqdim olunur. Artıq iki ildir innovativ və texnoloji yeniliklərlə təchiz olunan "Şəbəkə" xidmət mərkəzləri yaradılıb. Növbəti - 9-cu "Şəbəkə" mərkəzinin Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksində istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur.

Prezident İlham Əliyevin Rusiyanın "Rossiya-24" televiziya kanalına müsahibəsi

Müxbir: Cənab Prezident, müsahibə verdiyiniz üçün çox sağ olun. Azərbaycanda olmağımızdan çox məmnunuq. İcazənizlə Sizinlə söhbətimizi rus dilində davam edək.

Prezident İlham Əliyev: Olar, buyurun. Azərbaycan dilində də çox gözəl danışırınsız.

- İlk növbədə, demək istərdim ki, mən Azərbaycana birinci dəfə gəlmişəm və Bakıda həmişə nəyinsə dəyişdiyini görmək çox xoşdur. Siz inkişaf edirsiniz, nailiyyətlərlə kifayətlənmirsiniz. Zəhmət olmasa deyin, son zamanlar Azərbaycanda hansı innovasiyaları xüsusilə inkişaf etdirirsiniz? Mən bilirəm ki, siz təkneft sektorunu inkişaf etdirmirsiniz, həm də diqqəti qeyri-neft sektoruna yönəldirsiniz. Siz burada nəyi inkişaf etdirmək istərdiniz?

- Tamamilə doğrudur. Dünyada neftin qiymətinin artıb-azalmasından asılı olmayaraq, Azərbaycan iqtisadiyyatının davamlı tərəqqisi üçün qeyri-neft sektorunun inkişafı bizim uğurla həll etdiyimiz əsas vəzifəmizdir. Buna görə də biznesə yaxşı şəraitin yaradılması məqsədilə infrastruktur layihələrinin inkişafı üçün çox iş görülür. Biznesin həvəsləndirilməsi, sahibkarlara köməklə bağlı xeyli layihələr var. Bütövlükdə investisiya, biznes mühiti Azərbaycanda yaxşılaşır. Dünya Bankının son məlumatlarına, "Doing business" hesabatına görə, Azərbaycan 25-ci yerdədir. Biz bir il ərzində 32 pillə irəliləmişik və bu gün biznes sahəsində dünyanın aparıcı ölkələri sırasındayıq. Buna

görə də burada təqdim olunan sahə həm biznes, həm innovasiya, həm də təhsil baxımından çox mühümdür. Bu, bizim üçün prioritet olan sahələrdən biridir və təsadüfi deyil ki, 24 ildir belə bir sərgi keçiririk. İştirak edən şirkətlərin sayı ilbəil artır. Mənə dedilər ki, bu il iştirak edən şirkətlərin sayı 230-dur və çoxlu yerli Azərbaycan şirkətləri var. Yarından çoxu Azərbaycan şirkətləridir. Bu, o deməkdir ki, ölkəni inkişaf etdirmək və yeni iş yerləri yaratmaq üçün biz bu istiqamətdə işləməyə hazırıq. Çünki neft sektoru iş yerləri yaratmur.

- Həm də əbədi deyil.
- Bəli, əlbəttə. Ona görə biz daim çalışmalıyıq ki, iş yerlərinin yaradılması iqtisadi inkişafın səviyyəsinə uyğun olsun. Azərbaycanda demoqrafik artımı nəzərə

almaqla biz çalışmalıyıq ki, dünyaya yeni gələn hər bir Azərbaycan vətəndaşı 20-30 ildən sonra işlə təmin edilmiş olsun.

- Zəhmət olmasa deyin, turizm sahəsi. Axı, Siz turizmi inkişaf etdirmək niyyətindəsiniz. Bildiyimə görə, indi ən çox turist Rusiyadandır. Doğrudur?

- Bəli, birinci yerdə Rusiyadan gələn turistlərdir. İl hələ ki, yekunlaşmayıb, amma 800 mindən çox rusiyalı gəlib. Rusiyalılar inamla birinci yeri qoruyub saxlayırlar. Bizdə son iki ildə turizmin artımı müşahidə edilmişdir. 2016-cı ildə 22 faiz, 2017-ci ildə 20 faiz artım olub, bu il hələ ki, bilmirik, amma yenə də artım var. Turistləri, ilk növbədə, burada özlərini təhlükəsiz hiss etdikləri şərait cəlb edir. Rusiyalılara gəlinə, düşünürəm ki,

onlar özlərini evdəki kimi hiss edirlər. Burada dil səddi yoxdur, onlara münasibət çox yaxşıdır. Bizim ortaq tariximiz də mühüm rol oynayır.

- Ləziz təamlarınız...
- Bəli, tamamilə doğrudur. Əlbəttə, təhlükəsizliyin, rahatlığın təmin olunması səviyyəsi, Azərbaycan xalqının qonaqpə-

vərliyi, eyni zamanda, tarixi abidələr, iqlim - yəni, mən turistlərin Azərbaycana niyə gəldiklərinin səbəbləri barədə çox danışa bilərəm. Düşünürəm ki, rusiyalılar moni eşidəcəklər. Mən məmnunluqla onları ölkəmizə dəvət edirəm. Biz onların gəlişinə həmişə şadıq.

- Müsahibəyə görə çox sağ olun!

Prezident İlham Əliyev ABŞ-ın 41-ci Prezidenti Corc Buşun vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı verib

Dekabrın 5-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının ölkəmizdəki səfirliyinə gələrək, ABŞ-ın 41-ci Prezidenti, görkəmli dövlət xadimi Corc Herbert Uoker Buşun vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı verib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Amerika Birləşmiş Ştatlarının ölkəmizdəki müvəqqəti işlər vəkili Vilyam Gill Azərbaycan Prezidenti İlham

Əliyevi qarşıladı. Dövlətimizin başçısı Amerika Birləşmiş Ştatlarının 41-ci Prezidenti, görkəmli dövlət xadimi Corc Herbert Uoker Buşun vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı verdi, matəm kitabına ürək sözlərini yazdı. Prezident İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının Azərbaycan-dakı müvəqqəti işlər vəkili Vilyam Gill ilə söhbət etdi və ona başsağlığı verdi. Dövlətimizin başçısı

mərhum Prezident Corc Buşun Azərbaycan-ABŞ ikitərəfli münasibətlərinin yaradılmasında və inkişafında rolunu xüsusi vurğuladı. Prezident İlham Əliyev mərhum Prezident Corc Buşun ulu öndər Heydər Əliyevlə yaxın münasibətlərini, vaxtilə onun Heydər Əliyevi öz evində qəbul etməsini xatırladı, bunun çox vacib və unudulmaz bir görüş olduğunu dedi. Ulu Öndərin ona göstərilmiş hörmətdən, səmimi görüşdən çox təsirləndiyini bildirdi. Dövlətimizin başçısı 2004-cü ildə keçirilən Afina Yay Olimpiya Oyunlarının açılış mərasimi ilə əlaqədar təşkil olunan qəbulda mərhum Corc Buşla görüşdüyünü və onunla söhbət etdiyini yada saldı.

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Azərbaycandakı müvəqqəti işlər vəkili Vilyam Gill Prezident İlham Əliyevin səfirliyə gəlməsindən böyük şərəf duyduğunu bildirdi. O, qeyd etdi ki, Corc Buş Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan və ölkəmizlə diplomatik münasibətlər quran Amerika Birləşmiş Ştatları Prezidenti kimi ölkələrimiz arasında güclü münasibətlərin təməlini qoyub.

2019-cu ildə pensiyaların indeksləşdirilməsi gözlənilir

"2019-cu ilin dövlət büdcəsində sosial yönlü xərclər böyük çəkiyə malikdir. Sosial yönlü tədbirləri də bura əlavə etsək, bütövlükdə 7,5 mlrd. manatlıq xərclərdən söhbət gedir. Bu kifayət qədər böyük rəqəmdir".

Bunu maliyyə naziri Samir Şərifov deyib. Nazir sözlərinə görə, 2019-cu ildə pensiyaların indeksləşdirilməsi gözlənilir: "Xatırladım ki, bu ilin mart-aprel aylarında dövlət büdcəsində çalışanların əməkhaqqıları artırılıb, eyni zamanda, bütün sosial ödənişlər-təqaüdlər üçün cari il ərzində böyük vəsaitlər ayrılıb. Onu əlavə edim ki, 2019-cu ilin büdcəsində bu xərcləri davam etdirmək üçün 600 mln. manatdakı əlavə vəsaiti təmin etməliyik. Burada, o cümlədən pensiyaların indeksləşdirilməsi məsələsi durur.

Sosial yönlü xərclərin tərkibinə baxsaq, görərik ki, səhiyyə xərcləri 42,4%, təhsil xərcləri 11,8%, sosial təmi-

yan tələbələrini sayını 20% artırıraq. Hesab edirəm ki, bu, mümkündür və növbəti ildən də bu istiqamətdə işlərimizi davam etdirəcəyik. Burada zərif balansın saxlanması ehtiyac var. Bir tərəfdən biz çalışmalıyıq ki, dövlət sifarişli proqramlar olsun, digər tərəfdən də elə etməliyik ki, ödənişli təhsildə də müəyyən proseslər baş versin.

Çünki özəl müəssisələr var. Xüsusən də universitetlər. Bir sözlə, rəqabət balansını pozulmasın".

S.Şərifov 2019-cu ilin dövlət büdcəsində sosial ipotekaya 162 mln. manat əlavə vəsaitin nəzərdə tutulduğunu qeyd edib: "Bildiyiniz kimi, kənd təsərrüfatı sahəsi vergidən azaddır. Növbəti ildən də bu güzəştlər daha 5 il artırılacaq. Həmçinin, fermerlərə verilən subsidiyalar 50% artırılıb". Nazir bundan əvvəl manatın kəskin möhkəmlənməsinin Azərbaycanı cəlbədicilərə ölkəyə çevirdiyini bildirib.

İKT nazirlərinin dördtərəfli görüşü keçirilib

"Bakutel-2018" XXIV Azərbaycan Beynəlxalq Telekommunikasiya, İnnovasiya və Yüksək Texnologiyalar Sərgisi çərçivəsində Azərbaycan, İran, Rusiya və Türkiyə arasında İKT sahəsində regional əməkdaşlıq barədə dördtərəfli görüş keçirilib. Görüşdə Azərbaycan Respubli-

kası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadə, Rusiya Federasiyasının rəqəmsal inkişaf, rabitə və kütləvi kommunikasiyalar naziri Konstantin Noskov, Türkiyə Respublikasının nəqliyyat və infrastruktur naziri Mehmet Cahit Turhan, İran informasiya-kommunikasiya

texnologiyaları naziri Məhəmməd Cavad Azəri Cəhromi iştirak edib. Görüşdə startap ekosistemlərinin inkişafı, peyk, poçt xidmətləri, kibertəhlükəsizlik, beynəlxalq fiber-optik şəbəkələrin inkişafı sahəsində əməkdaşlıq, texnologiya parklarının layihələndirilməsi, eləcə də idarə olunması ilə bağlı məlumat və təcrübə mübadiləsi məsələləri müzakirə edilib. Nazirlər kommersiya məqsədli peyk xidmətləri, birgə kibertəhlükəsizlik təşkilatı, poçt xidmətləri sahəsində daşıma və tranzit imkanlarından istifadə, milli kibertəhlükəsizlik qurumlarının koordinasiya fəaliyyətinə dair də fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonda qeyd olunan sahələrdə səmərəli əməkdaşlıq, birgə təlim, tədqiqat işləri, bilik və təcrübə mübadiləsi aparılması, eyni zamanda, dördtərəfli konsorsiumun yaradılması qərarına alınıb. İran tərəfinin təklifi ilə növbəti eyni tərkibli görüşün İranda keçirilməsi razılaşdırılıb.

Özəlləşdirmə ilə bağlı əməkdaşlıq genişlənilir

Azərbaycanla Almaniya arasında özəlləşmə ilə bağlı əməkdaşlıq daha da genişlənilir. Belə ki, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin sədri Kərəm Həsənov ilə Almaniya Federativ Respublikası Özəlləşdirmə Qurumunun rəhbəri Stefan Ramge arasında Berlin şəhərində ikitərəfli görüş keçirilib. Məqsəd daşınmaz əmlak idarəçiliyi və özəlləşdirmə, o cümlədən ölkəmizdə daşınmaz əmlak bazarının formalaşdırılması sahəsində Almaniyanın aidiyyəti dövlət, qeyri-hökumət və özəl qurumları ilə əlaqələrin qurulması, əməkdaşlığın inkişafıdır. Eyni zamanda, bu sahədə birgə fəaliyyət imkanları və təcrübə haqqında geniş müzakirələrin aparılması da görüşün əsas məqsədlərindən olub.

Komitə sədri Kərəm Həsənov bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılan iqtisadi islahatlar son nəticədə makroiqtisadi göstəricilərin, habelə ölkə iqtisadiyyatına daxil olan xarici investisiyaların artmasına

səbəb olub. Həyata keçirilən iqtisadi islahatlar fonunda daşınmaz əmlak idarəçiliyi və özəlləşdirilmə sahəsində mühüm tədbirlər reallaşdırılmaqdadır. Özəlləşmə prosesinin müasir yanaşmalar əsasında həyata keçirilməsi, əmlak idarəçiliyində modern üsulların tətbiqi, bu sahədə şəffaflığın maksimum artırılması istiqamətində ardıcıl işlər görülüb. Nəticədə, bu sahədə iqtisadi fəallıq güclənib, biznes mühiti daha da yaxşılaşdırılıb. Komitə sədri bildirib ki, müasir idarəetmə standartlarının, innovativ yanaşmaların tətbiqi edildiyi özəlləşmə sahəsində də proses modernləşdirilir, elektron müstəviyə keçid daha da genişləndirilir. Bu baxımdan daşınmaz əmlak idarəçiliyini, özəlləşdirmə proseslərini əhatə edən elektron xidmətlər əhalinin istifadəsinə verilib.

Qeyd edilib ki, Azərbaycan da hazırda iri müəssisələrin özəlləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Belə müəssisələrin özəlləşdirilməsinə xarici in-

vestorların cəlb edilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Maşınqayırma, metallurgiya, dəzgahqayırma, cihazqayırma, kimya, yeyinti məhsulları, kənd təsərrüfatı, yüngül sənaye, səhiyyə, mədəniyyət, idman və turizm sektorlarında özəlləşdirmə sahəsində əməkdaşlıq üçün geniş imkanlar mövcuddur. Özəlləşdirilən müəssisələrin dövlət büdcəsinə və büdcə-dənkənar dövlət fondlarına olan borclarının silinməsi və digər imtiyazlar müzakirə edilir. Həmçinin, özəlləşdirilmədən qabaq həmin dövlət əmlaklarının restrukturizasiyası aparılır.

Almaniya Federativ Respublikası Özəlləşdirmə Qurumunun rəhbəri Stefan Ramge də görüşün əhəmiyyətindən danışıb. Bildirib ki, tədbir ölkələrin arasında dövlət əmlakının idarəedilməsi və özəlləşdirmə sahəsində təcrübə mübadiləsinin aparılması, tətbiq olunan yeniliklər və innovativ layihələrin öyrənilməsi, bu sahədə əlaqələrin qurulması baxımından çox yaxşı vasitədir.

Türkmənistan və Rumıniya tranzit nəqliyyat dəhlizinin yaradılmasında maraqlıdırlar

Türkmənistan və Rumıniya Qara dəniz-Xəzər dənizi tranzit nəqliyyat dəhlizinin yaradılmasına xüsusi maraq göstərirlər. Bu məsələ ilə bağlı Buxarestdə iki ölkənin xarici siyasət idarələrinin müavinləri səviyyəsində məsləhətləşmələr aparılıb. Görüşdə siyasi-diplomatik, parlamentlararası, ticarət-iqtisadi, nəqliyyat, energetika və humanitar-mədəni sahələrdə ikitərəfli qarşılıqlı fəaliyyət məsələləri müzakirə olub. Tərəflər ticarət-iqtisadi əməkdaş-

lıq məsələləri, həmçinin Qara dəniz-Xəzər dənizi tranzit nəqliyyat

dəhlizinin yaradılması üzrə layihəyə xüsusi maraq göstərirlər.

6-12 dekabr 2018-ci il

"Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli" 100 Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə təhsil islahatları

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yarandığı ilk günlərdən ölkədə maarifin, təhsilin inkişafına böyük əhəmiyyət verirdi. Xalq təhsilini milli zəmin üzərində yenidən qurmaq üçün ixtisaslı müəllim kadrlarına və dərs vəsaitinə böyük ehtiyac vardı. Məktəb islahatı sahəsində əsaslı məsələləri ətraflı müzakirə etmək, lazımı təkliflər hazırlayaraq, hökumətə təqdim etmək məqsədilə 1919-cu il avqustun 20-dən sentyabrın 1-dək Bakıda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin qərarı ilə Azərbaycan müəllimlərinin birinci qurultayı çağırılmışdır. Azərbaycan müəllimlərinin ali məclisi birinci realni məktəbin (indiki Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin) binasında baş tutmuşdur. Qurultayın keçirilməsi üçün hökumətin 1919-cu il 2 avqust tarixli qərarı ilə Xalq Maarifi Nazirliyinin sərəncamına 35600 manat məbləğində vəsait ayrılmışdı. Qurultayda Azərbaycanın bütün bölgələrini və tədris müəssisələrini təmsil edən nümayəndələr iştirak edirdi. Qurultayı Türk Müəllimləri İttifaqının sədri Ağ

bəy İsrəfilbəyov açaraq qurultay iştirakçılarını onun məqsəd və vəzifələri ilə tanış etmişdi. Qurultayın Xalq Maarifi Nazirliyinə təqdim etdiyi təkliflər əsasında, bütövlükdə, məktəb islahatı, xüsusilə təhsilin məzmunca milliləşdirilməsini əsas tutan proqram və dərsliklərin nəşri üzrə müvafiq layihə hazırlamaq məqsədilə Hökumət komissiyası yaradıldı. 1919-cu il noyabrın 7-də Maarif Nazirliyi yanında

yaradılan islahat komissiyasına xalq maarifi nazirinin müavini Həmid bəy Şahtaxtı (sədr), Nurməmməd bəy Şahsuvarov, Azad bəy Əmirov, Fətulla bəy Rzabəyov, Sultanməcid Qənizadə, Abdulla bəy Əfəndizadə, Sara xanım Yaqubova, Sara xanım Xuramoviç, Əhməd bəy Pepinov, Xədicə xanım Ağayeva, Məhəmməd ağa Şahtaxtı, Cabbar bəy Orucliyev və Saleh bəy Vəkilov daxil idilər. Komissiya qarşısında növbəti dərs

ilinin övvəlində kimi məktəb islahatı, o cümlədən təhsilin məzmunu ilə bağlı məsələlərin həlli üzrə hökumət proqramını hazırlamaq vəzifəsi qoyulmuşdu. Cümhuriyyət hökumətinin devrilməsi nəticəsində komissiya öz işini başa çatdırma bilməsə də, həmin məsələlərin həlli üzrə müəyyən işlər görülmüşdü. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin təhsilin inkişafı sahəsində qısa müddət ərzində həyata keçirdiyi mühüm tədbirlər sonralar ölkədə xalq maarifinin təşkilində mühüm rol oynadı. Müstəqil dövlətin fəaliyyəti dövründə ana dilində ibtidai və orta təhsilin bərqərar olması, ali təhsilli milli kadrların hazırlanması, ilk ali təhsil ocaqlarının açılması, azərbaycanlı gənclərin ali təhsil almaq məqsədilə xarici ölkələrə göndərilməsi, ilk kitabxanaların təşkili və digər məsələlər qismən də olsa, öz həllini tapdı. Lakin aprelin 27-də Şimali Azərbaycanın Sovet Rusiyası tərəfinə işğalı maarif sahəsində nəzərdə tutulan bir çox tədbirlərin həyata keçirilməsini yarımqıç qoydu.

IPRA-dan "Türkdilli Dövlətlərin PR Mütəxəssislərinin Birinci Bakı Forumu"na dəstək

Mənzil qərargahı London-da yerləşən Beynəlxalq İctimaiyyətlə Əlaqələr Assosiasiyası (IPRA - International Public Relations Association) 26 yanvar 2018-ci il tarixində Türk dünyasında ilk dəfə keçiriləcək "Türkdilli Dövlətlərin PR Mütəxəssislərinin Birinci Bakı Forumu"nun rəsmi Bakı Forumu"na dəstək məktubunda forumun Türkdilli Dövlətlərin PR mütəxəssisləri arasında qarşılıqlı əlaqələrin yaradılmasında və PR sahəsində yeni metodların tətbiq edilməsində böyük rol oynayacağına əminliklə bildirilib. IPRA prezidenti Forumun fəxri qonaqlarından biri olacaq və spiker kimi çıxış edəcək.

Xatırladaq ki, Forumun əsas məqsədi Türkdilli Dövlətlərin PR Mütəxəssislərini bir araya gətirmək, türkdilli ölkələrin PR mütəxəssislərinin qarşılıqlı əməkdaşlığını genişləndirmək, PR sahəsinə yeni tendensiyalar və ideyalar gətirərək, bu sahənin inkişafını təmin etməkdir. Bu günə kimi, Forumda Türkiyə, Qazaxıstan, Özbəkistan, Türkmənistan və Qırğızıstan PR mütəxəssisləri, həmçinin yerli şirkətlərdə çalışan PR mütəxəssisləri iştiraklarını təsdiqləyiblər. Bilet satışının gələn həftə başlayacağına baxmayaraq, artıq bir neçə şirkət və təşkilatlardan, habelə fərdi şəxslərdən biletlər sifariş edilib.

Təhsil sahəsində müsbət dinamika müşahidə olunub

Bu sözləri təhsil naziri Ceyhun Bayramov noyabrın 28-də Bakıda keçirilən Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayında səsləndirib. Hesabat məruzəsi ilə çıxış edən Ceyhun Bayramov əsasını ümummilli lider Heydər Əliyevin qoyduğu təhsil islahatlarının bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildiyini vurğularaq bildirmişdir ki, "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın qəbulundan ötən 5 il ərzində ölkəmizdə təhsil sahəsində müsbət dinamika müşahidə olunub, bir sıra əsaslı nailiyyətlər əldə edilib. Cari il üçün "Qlobal Rəqabətçilik Hesabatı"nda Azərbaycan 140 ölkə arasında 69-cu yerdə qərarlaşıb, ölkəmizin mövqeyi 12 indikatorada 9-u üzrə yaxşılaşıb. Həmçinin, təhsil indikatorları üzrə ciddi irəliləyişə nail olunub,

Azərbaycanın göstəriciləri dünyanın bir sıra inkişaf etmiş ölkələrinin göstəricilərindən də yüksək olub. Belə ki, təhsilin kəmiyyət və keyfiyyət parametrlərinə əsaslanan bacarıqlar indeksi üzrə ölkəmiz ümumilikdə 54-cü yerə, bu kateqoriyanın tərkib hissəsi olan rəqəmsal bacarıqlar üzrə 15-ci, tədrisdə tənqidi düşüncə üzrə 27-ci, bacarıqlı işçilər tapmaq asanlığı üzrə 31-ci, məzunların bacarıqları üzrə 32-ci, ibtidai təhsildə müəllim-şagird nisbəti üzrə 48-ci yerə yüksəlib. Həyata keçirilən islahatlar nəticəsində ölkədə müəllim peşəsinin nüfuzunun daha da artdığını deyən nazir ötən illər ərzində müəllimlik üzrə müraciət edənlərin sayında 3 dəfəyə yaxın artım qeydə alındığını diqqətə çatdırdı: "Son 5 ildə 18 min 136 müəllim işə qəbul olunub, kənd məktəblə-

rində fəaliyyətə başlamış 11 min 600 nəfərə həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq edilib". Nazir, həmçinin bildirmişdir ki, qəbul imtahanlarında 500 və daha artıq bal toplayan məzunlar arasında müəllim ixtisasını seçənlərin sayı 2090 nəfərə çatıb, bu isə 2014-cü illə müqayisədə 2,3 dəfə artım deməkdir. Ümumi təhsil sistemində çalışan 142 mindən çox müəllimin diaqnostik qiymətləndirilməsi başa çatdırılıb, onların həftəlik dərs yükü 1,5 dəfə, vəzifə maaşı 2 dəfə artırılıb. Son 5 ildə ölkədə 500-dən çox, 2003-2018-ci illər ərzində isə 3500-dək məktəb binasının tikildiyini və ya əsaslı təmir olunduğunu qeyd edən nazir bunun nəticəsində 1 milyondan çox şagirdin təlim şəraitinin əhəmiyyətli şəkildə yaxşılaşdırıldığını vurğulamışdır. Tədbirdə çıxış edən Baş nazirin

müavini Əli Əhmədov, Milli Məclis sədrinin müavini Bahar Muradova, Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri Rəhman Məmmədov, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev, Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə və başqaları XV qurultayın ölkəmizdə təhsil sisteminin inkişafına mühüm töhfələr verəcəyinə əminliklərini bildirdilər. Onlar Azərbaycan təhsilinin dünya təhsil sistemində inteqrasiyası, müəllimin nüfuzunun daha da artırılması ilə bağlı təkliflər irəli sürüblər. Çıxışlarda vurğulanı ki, ölkədə davamlı olaraq aparılan məktəb tikintisi, məktəblərin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi, müəllimlərin bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi nəticəsində əməkhaqqı artımı, iş qəbulun şəffaf təşkili bu peşəyə marağı ilbəl artırır. Qurultayda "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda müəyyənləşdirilmiş hədəflərə nail olunması istiqamətində əldə edilmiş uğurlar, eləcə də 2013-cü ilin dekabrında keçirilmiş Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayından sonrakı diaqnostik qiymətləndirilmə reallaşdırılmış tədbirlər və islahatlar müzakirə olunub, qarşıda duran yeni vəzifələr müəyyənləşdirilib. Qeyd edək ki, Azərbaycan müəllimlərinin ilk qurultayı 1906-cı ildə keçirilib. Qurultay əsnəvi olaraq 5 ildən bir keçirilir. Müstəqillik dövründə Azərbaycan müəllimlərinin 4 qurultayı keçirilib.

UNEC-də keyfiyyəti idarəetmə sistemi üzrə icra sənədlərinin auditi aparılacaq

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində (UNEC) Türk Standartları İnstitutunun auditorları tərəfindən keyfiyyət idarəetmə sisteminin (KİS) növbəti auditi keçiriləcək. Bu məqsədlə UNEC-in müvafiq struktur bölmə rəhbərləri və nümayəndələrinin, eləcə də Türk Standartları İnstitutunun auditorlarının iştirakı ilə görüş keçirilib. Universitetdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, beynəlxalq əlaqələr və proqramlar üzrə prorektor, dosent Anar Rzayev audit prosesi barədə iştirakçılara məlumat verib. Bildirib ki,

UNEC-də ISO standartlarına uyğun olaraq, keyfiyyət idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi, eyni zamanda, bütün struktur bölmələri, mərkəz, fakültə və kafedralar üzrə icra sənədlərinin auditi aparılacaq. Audit UNEC-in KİS üzrə auditorlarından və struktur bölmə rəhbərlərindən ibarət işçi qrupu həyata keçiriləcək. A.Rzayev əməkdaşları audit prosesində fəal olmağa dəvət edib. Qeyd edək ki, UNEC Azərbaycanda ISO 9001:2008 KİS üzrə beynəlxalq sertifikat layiq görülən ilk dövlət universitetidir.

6-12 dekabr 2018-ci il

УГРОЗЫ ДЕНЕГ ПОЛУЧЕННЫХ ПРЕСТУПНЫМ ПУТЁМ

Предикативные преступления с высокой угрозой ЛД

На основании результатов анализа, предикативным преступлением вызывающим высокий риск для легализации денег в стране относятся следующие виды преступлений:

1. Уклонение от уплаты налогов
2. Контрабанда
3. Торговля людьми

По сравнению с другими преступлениями, выше указанных преступления наносят еще больший урон в результате нелегальной прибыли.

Такие преступления как уклонение от уплаты налогов и коррупция, контрабанда и торговля людьми относящиеся к категории высокого риска в основном выступают как источники внутренней угрозы.

Уклонение от уплаты налогов 50-74 % статистических данных, связанных с преступлениями в экономической сфере страны, составляют преступления по уклонению от уплаты налогов. Тогда как в общем количестве преступлений, зарегистрированных в 2008-2013 гг, наблюдался рост в 3%, в сфере экономических преступлений рост составил 94%. В том числе, по сравнению с 2008 годом в 2013 году в количестве преступлений, связанных с уклонением от уплаты налогов зарегистрирован рост в 2.1 раза (108%).

Министерству налогов Азербайджанской Республики предоставлены полномочия для проведения расследования по 8 статьям Уголовного Кодекса Азербайджанской Республики (статьи УК: 162-1, 192, 192-1, 198, 205-1, 205-2, 213 и 213-1). Кроме этого, в случаях, когда после возбуждения Министерством налогов Азербайджанской Республики уголовных дел по указанным статьям, при проведении предварительного расследования выявляются признаки статей 178, 179, 184, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 208, 210, 211, 212, 308, 309, 311, 312, 312-1, 313, 314, 320 и 326, то проведение предварительного расследования по указанным делам также поручается Министерству налогов Азербайджанской Республики. Одним из предикативных преступлений, предварительное расследование которого проводится Министерством налогов и вызывает высокий риск, является уклонение от уплаты налогов. Несмотря на то что, доля этого вида преступления не очень большая в общем количестве преступлений, с позиции нанесенного ущерба и полученного «дохода» вес довольно огромный.

В практике уклонения от уплаты налогов, являющихся одним из основных источников нелегального дохода, имеются два традиционных способа: в 1-ом случае уклонение от уплаты налогов происходит с составлением поддельных бухгалтерских и налоговых документов с внесением ошибочных данных. В таких документах не правильно указываются количество имущества, объектов налогообложения, доходы, реальные заработные платы, тем самым понижаются объемы обязательных выплат. Невнесение предпринимателями в касу денежных средств полученных за оказание услуг или реализации товаров, в конечном итоге приводит к составлению отчетов где оборот оказывается заниженным.

Во 2-ом случае, несмотря на то что, предприниматели составляют бухгалтерские и налоговые документы в соответствии с законодательством, умышлен-

но не выплачиваются налоговые или обязательные социальные страховки. В случае совершения преступного деяния подобным методом, со восторженным расследованием дела необходимо доказать наличие у обвиняемого намерения не выплачивать налоги. Деяния физических лиц по уклонению от уплаты налогов, в основном совершаются с уменьшением объема оборота, указанием повышенных расходов, искажением данных относительно части деятельности и источниках дополнительных доходов, а также с представлением поддельных документов. А юридическими лицами такие деяния совершаются полным или частичным не оформлением коммерческих операций, проводимых организацией, фирмой или предприятием, укрыванием имущества, представлением документов с ложными данными, направленными на умышленную фальсификацию фактов.

С другой стороны в последнее время наблюдаются тенденции использования следующих способов для уклонения от уплаты налогов: создание фирм-однодневок на бумаге с целью укрывания бенефициарного собственника и регистрация и проведение операций через офшорные зоны. В структуре налоговых поступлений по сферам, высокая доля промышленных торговых сфер и сектора услуг автономно выводит на первый план высокий уровень предложения удельного веса уклонений от уплаты налогов по НДС, выплачиваемых указанными сферами и являющимся одним из основных налогов. С другой стороны, наличие большого груза налогов по получаемым доходам в сферах торговли и обслуживания и относительно в сферах связи и строительства, усиливает наличие предположения наибольшего уклонения от уплаты налогов (НДС и подоходный) в этих сферах. Регулярно проводятся мероприятия налогового контроля по коммерческим юридическим лицам, зарегистрированных по одному и тому же юридическому адресу и одним и тем же законным представителем, а также участвующим в периодических закупках. Периодически в прессе дается информация относительно разбирательства в отношении многих зарегистрированных юридических лиц. Здесь имеют место факт того что, имя одного и того же законного представителя упоминается во многих компаниях. Такие компании, используемые при подозрительных операциях по закупке, обналчанию и офшорной, также зарегистрированы по одному и тому же или схожему адресу. Так, в результате проведенных последних мероприятий по налоговому контролю установлены такого типа 1821 налогоплательщиков, уклоняющихся от уплаты налогов. Указанным налогоплательщикам начислены дополнительные суммы налога на 22,9 миллионов манат, а в отношении 510 налогоплательщиков, по причине уклонения от уплаты налогов в государственный бюджет на сумму 9,0 миллионов манат, собранные материалы представлены в Департамент Предварительного Расследования Налоговых Преступлений.

В большинстве случаев налоговые преступления не ограничи-

ваются только составом уклонения от уплаты налогов. Т.е., в большинстве случаев средства, заработанные легальным путем, не приводят к уклонению от уплаты налогов. Во многих случаях для налоговых преступлений имеются специфические преступные составы, характерные для предикативных (основных преступлений) что, факт уклонения от уплаты налогов, выявляется в последствии совершения указанного преступления. Такого рода преступления относятся присвоение, кредитные махинации, привлечение средств, добытых преступным путем к повторным инвестициям посредством оф-

шорных зон, контрабанда и др. преступления. Например, после того как становится победителем нескольких тендеров, юридическое лицо аннулируется и образуется крупная сумма налогового долга. Или, так как товары завезенные контрабандным путем, таможенную приходную квитанцию не привлекаются к налогу, что в большинстве случаев приводит к уклонению от уплаты налогов.

Одним из основных причин образования высокого риска ЛД уклонения от уплаты налогов в стране является широкое использование при расчетах наличных денег и наличие теневой экономики. С целью обеспечения эффективного использования эффективной борьбы и государственных средств против преступлений, связанных с уклонением от уплаты налогов в рамках стратегии устойчивого развития страны, государственные органы определяют мероприятия и успешно осуществляют их. С этой точки зрения важное значение имеет Концепция Развития «Азербайджан 2020: взгляд на будущее». С целью исполнения концепции Министерством налогов утверждён стратегический план (Стратегия развития налоговой системы) на 2013-2020 гг. Как приоритетные направления в стратегическом плане определены развитие налогового администрирования, обеспечения ее прозрачности и высокой эффективности, создание механизмов применения трансфертных цен, стимулирование безналичных расчетов, обеспечение электронного аудита, контроля электронной торговли, еще большего расширения спектра услуг, оказываемых электронными службами налогоплательщикам, совершенствования механизмов применения НДС, совершенствования механизмов акциза товаров, произведенных внутри и импортируемых из-за рубежа, оптимизации налоговой ставок, наряду с расширением налоговой базы, совершен-

ствование механизмов выбора для целей оценки рисков уклонения от уплаты налогов и контроля.

Кроме этого, 21 декабря 2012 года принят Закон «О внесении поправок в Налоговый Кодекс Азербайджанской Республики». В связи с применением указанного закона Указом, подписанным главой государства, с целью повышения прозрачности экономики страны и усиления финансовой дисциплины, Министерству налогов даны поручения относительно разработки пакета предложений по стимулированию безналичных операций и ограничению операций с наличностью.

зических и юридических лиц и итриминение к их легальным финансовым потокам).

Сложно определить объем «утечки» капитала. В мировой практике для их оценки используются ряд методов, указанных ниже:

а. Общий метод – рост внешних активов в платежном балансе (за исключением официальных резервов) и итог статьи «балансирования» (чистые ошибки и упущения);

б. Метод определения долга частного сектора – сумма части роста внешнего долга за счет банковского и небанковского перевода средств в платежном балансе и статьи «балансирования»;

с. Метод углубленного анализа – сумма краткосрочные перечисления капитала частного небанковского сектора платежного баланса и статьи «балансирования»;

д. Косвенный метод – доля внешних активов, незадекларированных для налогового обложения. На основании оценки МВФ, до 2/3 части ухода капитала по косвенному методу, могут быть рассмотрены как «утечка» капитала.

Также рассматриваются доля теневой экономики в ВВП, приток официально капитала в страну, объем купли-продажи краткосрочных облигаций в банках, динамика перевозки наличных денег, доля бартерных и наличных сделок, объем средств граждан Азербайджана в зарубежных счетах.

Как правило, в странах с традициями жесткого статистического учета по внешнеторговым операциям, относительный объем этой статьи не очень велик (обычно уровень до 5-7% импорта или экспорта, считается нормальным). В странах, где имеет место утечка или незаконный поток капитала, этот показатель достаточно высок. В странах, куда поступает незаконный капитал, объем неучтенных ресурсов также может быть большим. Обычно часть неучтенных средств имеет криминальное происхождение.

С формальной точки зрения, количество этой статьи платежного баланса, исчисляется разницей между суммой текущих операций и суммой финансовых операций и счета операций, с другой стороны как объем официальных валютных резервов (и связанных с этим других показателей).

Угрозы финансирования терроризма

Для Азербайджанской Республики, восстановившей свою государственную независимость в 1991 году, за прошедший период характерные угрозы террора были в основном двух направлений: этнического сепаратизма и радикально-идеологического. В обоих случаях соответствующие угрозы формировались под влиянием внешних факторов. Хотя и в последнее время не наблюдается активность на почве этнического сепаратизма (В Азербайджанской Республике террористическая активность соответствующего мотива в основном относится 90-годам XX века), неразрешенность Армяно-Азербайджанского, Нагорно-Карабахского конфликта, не исключают возможность террористических угроз в этом направлении.

При оценке угроз терроризма и терроризма в реальности современных условий безопасности Азербайджанской Республики сохраняются такие факторы, как благоприятные транзитные

позиции, активные конфликты, в том числе террористическая деятельность, а также близость к фактическим источникам и транснациональной организованной преступности. Уровень безотлагательности террористических угроз с этой призмы также определяется Концепцией национальной безопасности Азербайджанской Республики. С другой стороны, предпочтительное географическое положение Азербайджанской Республики, выступление нашей страны как основного центра региональных глобальных финансовых проектов и различного уровня международных мероприятий, делают ее привлекательной для субъектов террора. Например, в первой половине 2012 года, в результате анти-террористической операции, проведенной Министерством Национальной безопасности (МНБ), была разоблачена деятельность вооруженной группировки, планирующей проведение ряда провокационных и террористических акций с целью дестабилизации общественно-политической стабильности в Азербайджанской Республике, тактика деятельности которой может быть рассмотрена в качестве примера. Так, одним из планов соответствующей транснациональной преступной вооруженной группировки, был совершение в городе Баку террористически-диверсионные акции накануне проведения авторитетного международного мероприятия – музыкального конкурса «Eurovision-2012», также попытка организовать взрывы и вооруженные нападения с целью массовой гибели людей.

В этой плоскости целью было помешать проведению на высшем уровне международного мероприятия посредством террора, путем создания у граждан Азербайджана и иностранных гостей тревоги и страха, повысить «коэффициент эффективности» террористических акций. Рассмотренные все террористические события в период с 1991 года – восстановления государственной независимости и до 2010 года, группировки, которые осуществили их, а также используемые источники и методы. На основании статистики по странам, представленной «GlobalTerrorismDatabase», в течении 19 лет лет, охватывающего период с 1991 г. по 2009 г., в Азербайджане посредством более 5-ти террористических организаций было совершено 42 террористических атак. В результате этих событий погибли 252 человека, 183 получили ранения.

Из этих террористических актов 11 (26.2%) осуществлены посредством вооруженных атак на граждан и на их имущество, на правительство, военных, аэропорт и воздушные линии; 9 (21,4%) в основном минированием и взрывом транспортных средств; 2 (4,8%) – нападением на сооружения/инфраструктуры, принадлежащие гражданам и полиции и 11 (26,2%) – иными средствами. На основании проведенных исследований, ярко выражено отображается опасность последствий «отмывания грязных» денег на международном уровне а также, важность усиления борьбы и выявления новых методов «отмывания грязных» денег совместными усилиями.

Азизов Азиз диссертант,
Азербайджанский
Государственный
Экономический
Университет

Müasir dövrdə ölkəmizdə tibbi xidmətin inkişaf perspektivləri

tibbi xidmətin beynəlxalq standartlara uyğun qurulması, ana və uşaq ölümünün azaldılması prioritet istiqamət kimi qəbul edilmişdir. Respublikanın bütün regionlarında Perinatal Mərkəzlər yaradılmışdır. Hamiləlik vaxtı aparılan prenatal skrining, preventiv profilaktika tədbirlərinin tətbiqi xəstə uşağın doğulmasının qarşısını almaq baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir və prenatal diaqnostikanın ölkənin bütün doğuşayardım müəssisələrində həyata keçirilməsinin vacibliyini göstərir. Görülən tədbirlərin nəticəsidir ki, ölkəmizdə 1994-cü ildə ana ölümü hər yüz min nəfərə görə 43,8 olmuşdursa, 2012-ci ildə bu göstərici 14,9 promilliyə qədər azalmışdır. Bu sahədə əldə olunan uğurlara baxmayaraq, əsas məqsəd həmin göstəricilərin Avropanın və dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrində mövcud olan səviyyəyə qədər azaldılmasına nail olmaqdan ibarətdir. 2006-cı ilin fevral ayında 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin xüsusi sərəncamı ilə "Qadın Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi"nin "Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi" nə çevrilməsi qadınların sağlamlığına dövlət tərəfindən diqqətin daha da artırılması məqsədini güdür.

N.Y.Piroqov qeyd etmişdir: **"Gələcək tibbi profilaktikaya məxsusdur"**. Profilaktik tədbirlərin görülməsi səhiyyədə problemlərin həlli üçün ən yüksək nəticə verən üsuldur. Doğuşayardım müəssisələrində hamilə qadınlara antenatal, mamalıq xidmətinin keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq, neonatal qulluq səviyyəsini artırmaq məqsədilə profilaktik tədbirlər – layihə proqramları tərtib edilib, həyata keçirilir. Əhaliyə göstərilən xidmətin, eləcə də perinatal xidmətin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi üçün aparılan monitorinqlər bu layihələrin tərkib hissəsidir. Təcrübələr göstərir ki, o ölkələrdə ki, monitorinqlər aparılır, həmin ölkə əhalisinin sağlamlıqlarında irəliləyişlər və müsbət nəticələr əldə olunmuşdur. Ölkəmizdə 2007-ci ildən başlayaraq, doğuşayardım müəssisələrində daimi olaraq monitorinqlər keçirilir. Onların nəticələrinə əsaslanaraq, ana və uşaqların sağlamlığının vəziyyəti, ölüm göstəriciləri öyrənilir, təhlil edilir və profilaktik tədbirlər görülür. Qadınlarda reproduktiv funksiyanın pozulmasının fizioloji, psixoloji və sosial aspektləri öyrənilərək, bu istiqamətdə mühüm işlər aparılır. Səhiyyə Nazirliyinin dəstəyi ilə hamilə qadınlara antenatal qulluğun gücləndirilməsi, neonatoloji xəstəliklərin zamanı lazımı tibbi addımların atılması, yeni doğulmuş körpələrin sağlamlığına qayğı göstərilməsi, eləcə də uşaqlarda müşahidə olunan digər patologiyalara aid elmi-praktiki seminarlar təşkil edilir. Bu tədbirlər həkimlərin bilik və praktiki vərdişlərinin artırılmasında böyük rol oynayır. Hamiləliyin erkən dövründə ananın virus infeksiyaları ilə yoluxması, uzunmüddətli antibiotiklər və hormonal preparatlar qəbul etməsi, eləcə də digər dərmanların nəzarətsiz istifadə edilməsi, spirtli içkilər və siqaretin, stressin və s. dölə mənfi təsiri haqqında əhali arasında sanitar-maarifləndirmə işi aparılır. Bu tədbirlər tibbi xidmətin keyfiyyətində müsbət təsir göstərir, ölüm səviyyəsinin azalmasına nail olmağa imkan verir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən doğuşayardım müəssisələrində olduğu kimi, ölkəmizin tibb müəssisələrində də hamilələrin və uşaqların müalicəsi dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilir. Sadaladığımız bu tədbirlər dövlətimiz tərəfindən əhaliyə - xüsusilə qadınlara göstərilən diqqət və qayğına əks etdirir və gələcəyə ümidlə baxmağa əsas verir.

Müstəqillik illərində Azərbaycan Səhiyyəsi inkişaf və yüksəliş dövrünə qədəm qoymuşdur. Səhiyyədə yeni islahatlar, qanunverici bazanın təkmilləşdirilməsi, əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin yaxşılaşdırılması məqsədilə Dövlət Proqramlarının qəbul edilməsi, elmi-potensialın gücləndirilməsi Azərbaycan Səhiyyəsinin inkişaf perspektivlərini əks etdirir. Lakin hər bir ölkədə millətin inkişafına, əhalinin yaşayış keyfiyyətinə sosial əhəmiyyətli xəstəliklərin artması əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir. Müasir dövrdə elmin, texnikanın inkişafı, insanların həyat tərzinin, eləcə də iqlim və ətraf mühit dəyişikliklərinin artması xəstəlik törədən amillərə çevrilərək, əhalinin sağlamlığının qorunması məsələsini aktuallaşdırmışdır. Əhalinin sağlamlığının qorunması mürəkkəb bir problem olub, təkcə insanların həkimə müraciət edib, müalicə almaq və s. imkanlarını nəzərdə tutmur, bu həm də dövlət əhəmiyyətli məsələdir, dövlət tərəfindən profilaktik tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir. Bura tibbi, sosial-siyasi, sanitar-epidemioloji və s. tədbirlər aiddir. Səhiyyə qanunvericiliyinə görə, əhalinin sağlamlığının qorunması prinsiplərinə sağlamlıq və onun qorunması sahəsində insan hüquqlarının müdafiəsi, profilaktik tədbirlərin üstünlüyü, tibbi-sosial yardıma göstərilməsi, sağlamlıq itirdiyi təqdirdə vətəndaşların sosial müdafiəsi istiqamətləri aiddir. Bütövlükdə, millətin sağlamlıq durumu, xəstəlikləri, ölüm səviyyəsi, həyat keyfiyyəti bugünkü yeni doğulmuş uşağın hansı vəziyyətdə - yəni xəstə və ya sağlam doğulmasından bilavasitə asılıdır. Uşaqların sağlamlığının təməli isə valideynlərin - xüsusilə anaların sağlamlığından çox asılıdır. Sağlam qadın dünyaya sağlam körpə bəxş edir. Ananın hamiləlikdən əvvəl və hamiləlik vaxtı keçirdiyi xəstəliklər dölün normal inkişafına mənfi təsir göstərir və körpənin xəstə doğulmasına zəmin yaradır. Dünya alimlərinin tədqiqatlarında səkkiz təhlükəli amil sırasında döl üçün ən təhlükəlisinin ananın sağlamlıq durumunun qeyri-kafi olması sübut edilir. BMT və ÜST reproduktiv sağlamlıq üsullarını işləyib hazırlayır və hər bir ölkədə tətbiqini həyata keçirməyə çağırır. Təsadüfi deyildir ki, III Minilliyin məqsədləri sırasında ana və uşaqların sağlamlığının qorunması, ölüm səviyyəsinin azaldılması məsələsi 4-cü və 5-ci yerləri tutur. Son illərdə qadınların sağlamlığının qayğısına qalmaq məqsədilə Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən tədbirlər görülür. 2006-cı ildən başlayaraq respublikada

Hacıyeva N.H.,
ATU. II Uşaq xəstəlikləri kafedrası

Bioloji Təbabət

xəstəliyi deyil, xəstəni müalicə edir !

Niyə məhz Bioloji Təbabət ?
Bioloji Təbabət öz müalicə prinsipini xəstə orqanizmin biotənziqləyici imkanlarını səfərbər etməklə, süni-kimyəvi vasitələrdən istifadə etmədən xüsusi üsullar üzərində qurmuşdur.

DIAGNOSTİKA

- ☑ Qaranlıq sahəli mikroskopiya
- ☑ Rentgen
- ☑ USM
- ☑ Rəngli-doppler
- ☑ Endoskopiya
- ☑ EKQ (elektrokardiografiya)
- ☑ Exo-KQ
- ☑ EEQ (elektroensefaloqrafiya)
- ☑ Densitometriya
- ☑ KT (kompyuter tomoqrama)
- ☑ Elektromiografiya
- ☑ BRT (biorezonans terapiya)

TERAPİYA

- ☑ Allergologiya
- ☑ Dermatologiya
- ☑ Endokrinologiya
- ☑ Kardiologiya
- ☑ Nevrologiya
- ☑ Qastroenterologiya
- ☑ Urologiya
- ☑ Andrologiya
- ☑ Oftalmologiya
- ☑ Vertebrologiya

LABORATORİYA

- ☑ Klinik analizlər
- ☑ Biokimyəvi analizlər
- ☑ Hormonların təyini
- ☑ İmmunoloji analizlər
- ☑ Mikrobioloji analizlər
- ☑ Onkomarkerlərin təyini
- ☑ PZR müayinələr
- ☑ Genetik analizlər (AFGEN laboratoriya)

Ünvan: Bakı şəhəri, 3-cü mkr.,
Pişavari küç., 110 (Cavadxan küç 24),
Memar Əcəmi metrosunun yaxınlığında

www.btk.az

(012)(050)
(055)(070) **430 89 89**

Monteneqroda keçirilən "diplomatik xeyriyyə bazarı"nda Azərbaycanın yeni turizm brendi təqdim olunub

Dekabrın 1-də Monteneqroda diplomatik korpusun iş-tirakı ilə ənənəvi "diplomatik xeyriyyə bazarı" təşkil olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, xeyriyyə yarmarkasının keçirilməsində məqsəd monteneqroluların xarici dövlətlərin tarixi, mədəniyyəti və mətbəxi ilə yaxından tanış etməkdir. İştirakçılar tərəfindən satışa çıxarılan milli suvenirlərdən, milli mətbəx nümunələrindən əldə olunan vəsait Monteneqronun avizim mərkəzinə, uşaq evləri və xəstəxanalarına köçürülüb. Tədbirdə ölkəmizin Monteneqrodakı diplomatik nümayəndəliyi Azərbaycan-Monteneqro mədəni və iqtisadi əlaqələr mərkəzi ilə birgə iştirak edib. Azərbaycan üçün ayrılmış stenddə Hüseynbala Mirələmovun və Viktor Andriyanovun müəllifləri olduğu "Gör-

kəmli insanların həyatı" silsiləsindən "Heydər Əliyev" kitabı, Azərbaycan uşaq şeirlərindən nümunələrin Monteneqro dilinə tərcümə edilmiş "İzvor Radosti" ("Sevinc qaynağı") kitabı, milli mətbəximizin və incəsənətimizin nümunələri, İrəvan və Qarabağ xalçalarına aid kitablar nümayiş etdirilib. Milli suvenirlərimiz, mətbəximizin dadlı təamları, xüsusən paxlava və dolma iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılanıb. Tədbir çərçivə-

sində, həmçinin Azərbaycan Dövlət Turizm Agentliyinin və Azərbaycan Turizm Bürosunun təşkilatçılığı ilə keçirilən Milli Turizm Sammitində təqdimatı keçirilən Azərbaycanın yeni turizm brendi olan "Yeni-dən fərqli baxışla bax" ("Take another look") şüarı da təqdim edilib. Tədbirdə Azərbaycan stendinə yaxınlaşan Monteneqro rəsmilərinə burada nümayiş olunan məhsullar haqqında məlumat verilib.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri, akademik Ziyad Səmədzadə Milli Məclisin deputatı Hüseynbala Mirələmovla bacısı **DİLARƏ XANIMIN** vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Təsisçi:
Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ
Baş redaktor:
Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMI-REDAKSİYA ŞURASI:
Ziyad Səmədzadə, Aytən Səmədzadə, Akif Musayev, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacızadə, Elşad Səmədzadə, Məhşiz Əhmədov, Müşfiq Atakişiyev, Amil Məhərrəmov, Rüfət Quliyev, Mirqasım Vahabov, Süleyman Qasımov, Ədalət Muradov, Vahid Novruzov, Aydın Hüseynov, Rəsul Balayev, Cahangir Qocayev, Abbas Əliyev

Dizayner:
Lamiya NƏBİYEVƏ

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: +99412 566 09 60
Faks: +99412 514 14 27
Mühasibatlıq:
+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. "İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və səhifələnmis, "Azərmedia" MMC mətbəxində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; İndeks: 0355; Tiraj: 2500